

Seminarul chino-român pe tema dezvoltării economice și sociale

Cătălin Zamfir¹
Institutul de Cercetare a Calității
Vieții

Sursa: Revista Inovația Socială nr. 2/2009 (iulie-decembrie) pp. 80-85

URL stabil: <http://www.inovatiасociala.ro/index.php/jurnal/article/view/47>

Publicată de: Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Revista Inovația Socială este o revistă online creată în cadrul proiectului „Inovația Socială - Factor al dezvoltării socio-economice”, proiect coordonat de Prof.dr. Cătălin Zamfir în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții. Această revistă utilizează politica liberului acces la conținut, pornind de la principiul conform căruia cercetarea deschisă publicului sporește schimbul global de cunoaștere. Inovația socială este o revistă electronică pe care cititorii o pot urmări pe măsură ce este scrisă și pe care o pot scrie ei înșiși. Revista va avea o apariție bianuală, dar fără a avea o dată de apariție, ci un interval în care este scrisă. Astfel, în lunile ianuarie-iunie 2009 va fi scris primul număr. În perioada respectivă, pe platforma online vor fi publicate în timp real contribuțiile și dialogurile generate între cititori și contribuitori.

Prin accesarea articolelor din arhiva Revistei Inovația Socială indicați acceptarea termenilor și condițiilor de utilizare care sunt disponibile la adresa <http://www.inovatiасociala.ro/> care indică, în parte, faptul că puteți utiliza copiile articolelor doar pentru utilizare personală, necomercială. Vă rugăm să contactați redacția pentru alte tipuri de utilizare la adresa contact@inovatiасociala.ro.

Orice copie a materialelor din Revista Inovația Socială trebuie să conțină aceeași notă de drepturi legale, așa cum apar acestea pe ecran sau tipărite.

---

¹ E-mail: czamfir@iccv.ro

Seminarul chino-român pe tema dezvoltării economice și sociale

Cătălin Zamfir

Rezumat:

Academia Română a primit în iunie 2009 vizita unei delegații a Academiei chineze de științe sociale. Cu acest prilej s-a organizat o discuție pe tema Impactul social al crizei economice. Au fost prezentate comunicări ale specialiștilor chinezi și români. Datorită interesului datelor prezentate, am selectat câteva din cele două comunicări ale colegilor chinezi pe care le prezentăm mai jos: migrația internă și evoluția clasei de mijloc.

Cuvinte cheie: Migrația internă, clasa de mijloc

Abstract:

The Romanian Academy received in June 2009 the visit of an official delegation of the Chinese Academy in social sciences. The visit set the scene for discussing the Impact of the economical crisis. The Chinese and Romanian experts presented their findings. Due to the importance of the data they presented, we selected one of the two papers: internal migration and the evolution of the middle class and we present it below.

Keywords: Internal migration, middle class

Pe 10 iunie 2009, la Brașov, a avut loc Seminarul pe tema dezvoltării economice și sociale în China și România. Seminarul a fost organizat de Academia Română și găzduit de Universitatea „Spiru Haret”, Brașov. Acest eveniment a marcat finalul vizitei la Academia Română a unei importante delegații a Academiei de științe sociale chineze, conduse de Dl. Wang Welguan, vicepreședintele Academiei chineze.

Seminarul a avut două secțiuni: una dedicată dezvoltării sociale și cea de a doua dezvoltării economice. La prima secțiune, specialiștii chinezi și cei români au prezentat șase comunicări. Prezentările specialiștilor români au avut în vedere *Provocările crizei pentru sociologia românească* (Cătălin Zamfir), *Provocările subdezvoltării și tipul reformei sociale* (Ilie Bădescu) și *Subdezvoltarea: diminuarea opțiunilor* (Ion Glodeanu). Oamenii de știință chinezi au susținut prezentările: *Statusul economic și atitudinile sociale ale muncitorilor migranți în interiorul Chinei* (Li Peilin, director al Institutului de Sociologie, și Wei Li), *Ridicarea clasei mijlocii în China* (Li Chunling, cercetător la Institutul de Sociologie) și *Sociologia chineză în ultimii 30 de ani* (Zhao Kebin, șeful oficiului de administrare a cercetării din Institutul de Sociologie). Seminarul a oferit o excelentă oportunitate pentru cunoașterea reciprocă a preocupărilor sociologiei din cele două țări, iar sociologii români au avut ocazia să își aprofundeze cunoașterea privind procesele de schimbare ale societății chineze.

Remarcând interesul deosebit provocat de prezentările sociologilor chinezi (a căror publicare integrală a fost programată), dorim să evidențiem câteva puncte foarte interesante din comunicările acestora.

Statusul economic și atitudinile sociale ale migranților în interiorul Chinei

O comunicare excelentă, care prezintă rezultatele unei ample cercetări asupra migrării interne, realizată de Li Peilin și Wei Li. Printre întrebările la care autorii au căutat un răspuns le menționez pe următoarele: de ce migrația masivă a forței de muncă nu a provocat un haos social ?, de ce muncitorii migranți cu venituri scăzute, aflați la periferia vieții urbane, nu au dezvoltat atitudini ostile față de societate în ansamblu ?, mai mult, de ce muncitorii migranți, care suportă un tratament injust în mediul urban, nu se mobilizează pentru ample proteste colective. Cercetarea prezentată a avut ca populație țintă în vârstă de 18-69 de ani, acoperind 28 de provincii, municipalități și regiuni autonome, cu un eșantion de 7100 și o eroare de mai puțin de 2%. Acest studiu a pus în evidență diferențe substanțiale între migranți și localnici pe multe dimensiuni, începând cu veniturile.

The working condition and income of migrant workers are poor than city workers

continue

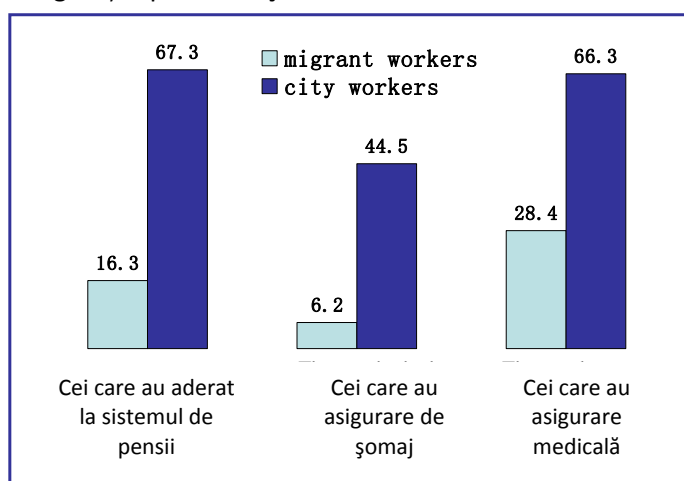
■ The income gap between migrant workers and city workers was big in term of month salary

Month salary	Migrant Workers N=738	City Workers N=1,126
less than 500 yuan	27.1	17.1
501-1,000 yuan	52.2	37.0
1,001-1,500 yuan	13.9	21.8
1,501-2,000 yuan	3.8	11.2
more than 2,000 yuan	3.0	12.8
total percentage	100.00	100.00
average month salary: yuan	921	1,346

$X^2=111.83, P<0.001$

Diferențele se extind și cu referire la orele de muncă. Media săptămânală a orelor de muncă ale muncitorii migranți este de 56,6, în timp ce localnicii lucrează în medie 47,9 ore pe săptămână. Muncitorii migranți care lucrează între 61-80 ore/ săptămână sunt 25,8% față de 10,3, iar mai mult de 80 de ore pe săptămână sunt de peste de două ori mai mulți decât localnicii (7,7% comparativ cu 3,5%).

Totodată, migranții prezintă și un nivel mult mai scăzut de securitate/ protecție socială.

Chart 2 Social security enjoyed by migrant workers and city workers unit: %

Surprinzător însă migranții estimează că se bucură de un nivel al securității sociale mai ridicat decât localnicii.

Sentimentul de siguranță	Muncitori migranți	Muncitori urbani	$\bar{X}$	P
Siguranța familiei	89.74 (N=714)	78.93 (N=1,099)	65.27	0.000
Siguranța personală	87.18 (N=744)	75.79 (N=1,136)	68.37	0.000
Siguranța proprietății	83.95 (N=742)	77.28 (N=1,133)	43.79	0.000
Siguranța în muncă	79.14 (N=734)	77.47 (N=1,127)	23.81	0.000
Siguranța medicală	70.07 (N=721)	60.11 (N=1,093)	39.78	0.000
Siguranța alimentară	65.57 (N=735)	45.30 (N=1,131)	104.47	0.000
Siguranța transportului	65.24 (N=740)	60.54 (N=1,139)	39.98	0.000

Tabel 2: Sentimentul de siguranță în rândul muncitorilor migranți și al celor urbani, %

Și, în ciuda condițiilor mai proaste de viață, muncitorii migranți estimează mai pozitiv justiția socială decât localnicii, diferențierile cele mai pregnante înregistrându-se pe variabile precum sentimentul de justiție socială în privința oportunităților de dezvoltare personală (63,5% față de 53,0%), a oportunităților de muncă și de angajare (53,7% față de 41,0%) sau a distribuției averilor și veniturilor (45,2% față de 33,5%). Același lucru îl putem constata și în privința satisfacției cu guvernarea. Muncitorii migranți sunt semnificativ mai satisfăcuți decât localnicii în privința educației obligatorii (80,5% față de 72,7%), securității publice (68,5% față de 62,1%) sau a protecției mediului (59,8% față de 52,4%).

Muncitorii migranți estimează nivelul conflictelor dintre grupurile sociale mai scăzut.

Există conflicte de interes între grupuri sociale în China?	Muncitori migranți N=769	Muncitori urbani N=1,152	Conflictul de interese între grupuri sociale în China se află în curs de intensificare?	Muncitori migranți N=769	Muncitori urbani N=1,152
Da, există conflicte serioase	4.21	7.29	Da, cu siguranță se intensifică	2.90	8.34
Da, există conflicte destul de ample	14.42	30.10	Da, este posibil să se intensifice	35.89	46.08
Da, dar puține	49.55	44.91	Probabil că nu	32.21	27.94
Nu, nu există	16.92	9.30	Nu, cu siguranță nu	5.96	5.07
Nu știu	14.90	8.41	Nu știu	23.03	12.57
procent total	100.00	100.00	procent total	100.00	100.00
$\bar{X} = 77.95, P < 0.001$			$\bar{X} = 32.45, P < 0.001$		

Tabel 3. Percepția asupra conflictelor de interes între grupuri sociale a muncitorilor migranți și urbani, %

Muncitorii migranți estimează că situația lor mai proastă nu se datorează discriminării sau altor factori sociali, ci nivelului mai scăzut de educație și calificare, iar succesul îl asociază cu munca și educația. Inegalitatea de status social și economic nu o pun pe seama in justiției sociale, din contră,

consideră că există oportunități egale de dezvoltare personală, muncă sau angajare. Ei au o acceptare mai ridicată a subordonării la autoritate și un mai scăzut sens al participării democratice. Consideră într-o pondere semnificativ mai mare că oamenii ar trebui să se supună guvernanților și subordonații superiorilor (66,1% față de 53,8%), că doresc mai puțin să participe la dezbateri pe mass-media (24,6% față de 40,9%), și că în timp ce guvernul conduce țara, oamenii nu trebuie să se gândească la problemele publice sau să participe (44,6% față de 26,1%).

Pe de altă parte, migrarea a dus la o îmbunătățire substanțială a situației social-economice.

Schimbare în viață în ultimii 5 ani	Muncitori migranți N=769	Muncitori urbani N=1,152	Progresul în viață în următorii 5 ani	Muncitori migranți N=769	Muncitori urbani N=1,152
A crescut foarte mult	10.94	8.09	Va crește foarte mult	11.49	10.21
A crescut ușor	61.38	53.13	Va crește ușor	51.27	43.77
Nici o schimbare	18.81	22.71	Nici o schimbare	12.33	18.63
A scăzut puțin	6.21	10.69	Va descrește ușor	4.48	8.75
A scăzut foarte mult	2.18	4.67	Va descrește foarte mult	1.52	2.59
Nu știu	0.50	0.72	Nu știu	18.91	16.06
Procent total	100.00	100.00	Procent total	100.00	100.00
$\chi^2 = 30.75, P < 0.000$			$\chi^2 = 31.95, P < 0.000$		

Tabelul 4. Comentariile și așteptările de la viață ale muncitorilor migranți și urbani, %

Li Peilin și Wei Li formulează următoarele implicații pentru politicile sociale:

- Creșterea venitului muncitorului migranți se poate realiza în primul rând prin îmbunătățirea educației acestora, oferirea de instruire profesională și consolidarea aptitudinilor tehnice. Investiția în dezvoltarea capitalului uman este mai eficientă decât creșterea salariului minim pentru aceștia.
- Este urgentă înființarea unui sistem de protecție socială care să acopere și muncitorii migranți.
- Muncitorii migranți ar trebui tratați ca toți cetățenii orașelor și ar trebui eliminate barierele instituționale care îi împiedică să devine o parte integrantă a vieții urbane.

Ridicarea clasei mijlocii în China

Prezentarea lui Li Chunling privind clasa mijlocie din China prezintă și ea câteva date și observații interesante.

Clasa mijlocie, caracterizată de venit, prestigiu ocupațional și educațional mai mari, se află într-o expansiune accelerată în ultimii cinci ani. Unii analiști mai optimiști estimând că ponderea clasei de mijloc în totalul populației chineze crește anual cu 1%, ceea ce ar putea conduce la o pondere de 40% în 2020. Cauzele acestei creșteri accelerate sunt identificate la nivelul creșterii economice rapide, creșterii constante a venitului, industrializării și urbanizării rapide, extinderii spectaculoase a educației superioare. Reproducem mai jos câteva tabele care reflectă aceste realități din China.

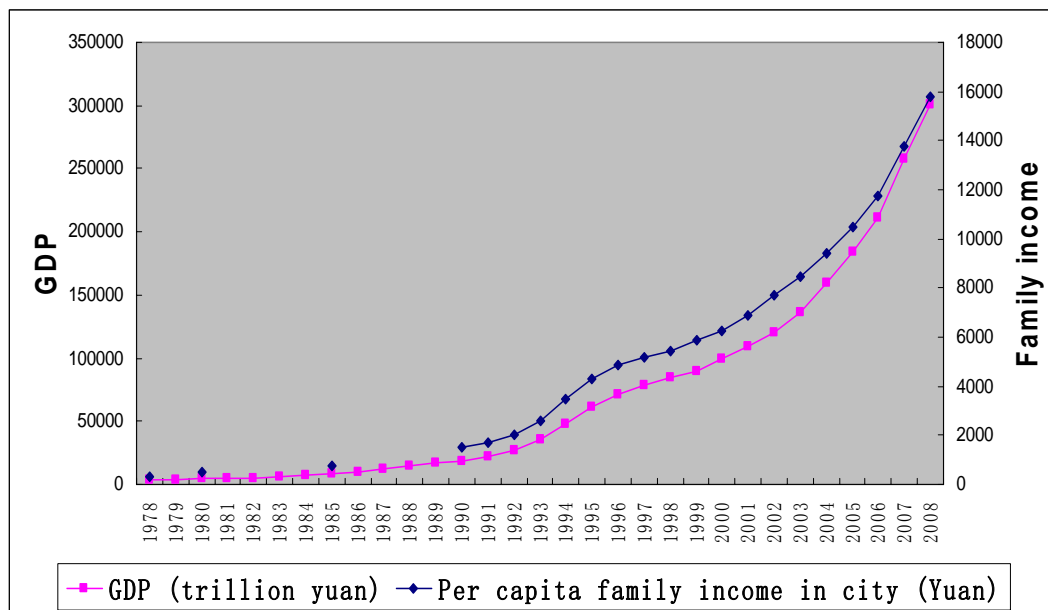

Figura 2. Creșterea economică și creșterea venitului.

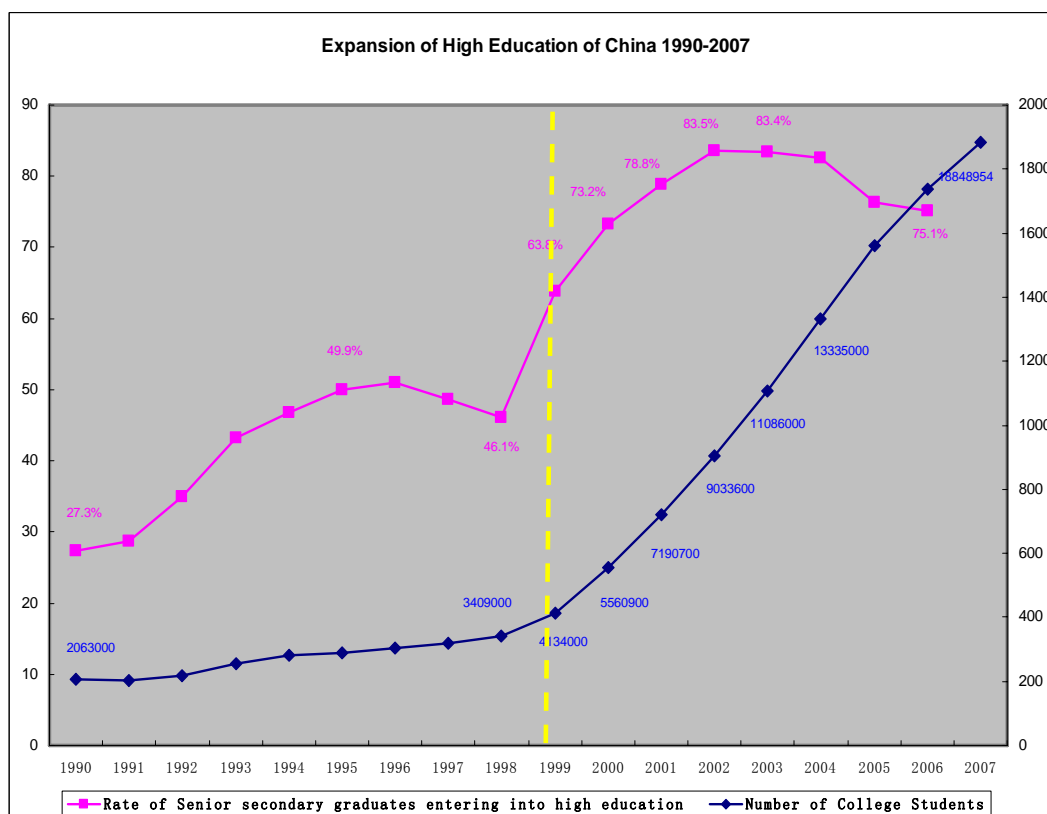

Figura 3: Expansiunea educației superioare în China între 1990 și 2007.

Schimbarea în structura de clase a zonelor urbane între 1982 și 2006					
An	Clasa capitalistă	Noua clasă de mijloc	Vechea clasă de mijloc	Clasa de mijloc marginală	Clasa muncitoare
1982	0	13,9	0,1	19,7	66,3
1988	0,1	17,2	3,2	23,8	55,7
1990	0,5	19,6	2,2	19,9	57,8
1995	0,6	22,1	5,5	26,6	45,2
2001*	1,5	16,6	10,3	33,2	38,4
2002	1,1	23,6	11,1	29,1	35,1
2005	1,6	21	9,7	31,4	36,3
2006*	0,6	18,8	19,6	25,4	35,7

* Datele din 2001 și 2006 și mediul urban mai mic (cu procente mai mici ale noii clase de mijloc și procente mai mari ale vechii clase de mijloc), iar celelalte date se referă la mediul urban mare.

Tabelul 5: Creșterea în volum a clasei de mijloc

Alte coordonate numerice ale clasei de mijloc ne sunt oferite: în mediul urban, 55% din populația adultă face parte din clasa de mijloc, 23% din populația adultă reprezintă noi intrări în clasa de mijloc; la nivel național, 30% din populația adultă face parte din clasa de mijloc și 9% sunt noi intrați în clasa de mijloc.

Structura pe vârste și sexe a acestei clase este surprinsă în tabele următoare.

	Varsta medie			
	1988	1995	2002	2006
Clasa capitalistă	41.5	41.2	43.1	35.1
Noua clasă de mijloc	42.5	45.6	41.6	36
Vechea clasă de mijloc	35.1	35.6	39.7	38.3
Clasa de mijloc marginală	38.7	40.7	39	34.9
Clasa muncitoare	34.8	41.9	40.7	37.25

Tabelul 6: Vârsta medie pe clase

	Femei %
	Noua clasă de mijloc
1982	--
1988	38.2
1995	39.9
2002	38.4
2006	38.8

Tabelul 7: Ponderea femeilor în noua clasă de mijloc

Printre concluziile prezentării, dorim să atragem atenția asupra următoarelor aspecte: clasa de mijloc a devenit o componentă importantă a mediului urban, dar nu și la nivel național; clasa de mijloc chineză are un istoric familial eterogen și experiențe ocupaționale diversificate, ceea ce constituie o barieră în calea formării unei culturi a clasei de mijloc; există o dihotomie între statusul social și condiția economică a clasei de mijloc sau un conflict între definiția sociologică a clasei de mijloc și imaginea publică a acesteia, fapt ce rezultă într-o anxietate de status a acesteia.